

НАПРЯМ 8. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Портаненко Роман Сергійович

*здобувач магістерського рівня вищої освіти
Донбаської державної машинобудівної академії
м. Краматорськ / м. Тернопіль*

Шашко Вікторія Олександрівна

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту
Донбаської державної машинобудівної академії
м. Краматорськ / м. Тернопіль*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-335-7-45>

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Сучасна регіональна політика України має базуватися на чіткому розумінні своїх цілей, методів, інструментів перетворення та пристосування регіональної системи до умов війни та наявності необхідних ресурсів для реалізації необхідних кроків. Незавершеність адміністративно-територіальної реформи, зумовлена російсько-українською війною, загрожує наростанням в Україні інституційних диспропорцій у взаємовідносинах між органами державної влади та органами місцевого самоврядування різних рівнів [1]. В Україні на державному рівні досі не створено чіткої соціально-економічної політики для регіонів в умовах війни, спрямованої на їх збереження та на необхідний систематичний розвиток. У той же час досягнення глобальних цілей України, таких як збереження територій, зростання економіки, боротьба з бідністю,

модернізація, цифровізація та реструктуризація економіки, не є можливим без урахування регіональних особливостей в умовах воєнного стану. Незважаючи на важливість кожного регіону для збереження цілісності країни та її загального розвитку, вони ще не займають відповідної позиції в національній економіці та управлінні державою. Радикальна зміна ситуації в територіальному розвитку можлива лише через подолання тенденції до надто великої централізації у державній регіональній політиці, яка почала спостерігатися в останні місяці 2023 року. Також ситуація ускладнюється через корупцію та інші інституційні дисфункції, що блокують ефективність механізмів публічного управління в Україні. Отже необхідно остаточно перейти від централізованої системи з переважанням інтересів, ресурсів та дій національного рівня влади до нової, децентралізованої системи, в якій регіони мають більшу автономію в питаннях свого соціально-економічного розвитку. Іншими словами, потрібно закріпити підхід до управління «знизу до верху». В сучасний час управління регіонами пройшло складний процес трансформації, обумовлений наступними чинниками:

1) Збільшенням економічної самостійності регіонів та перенесенням економічних реформ на регіональний рівень, що вимагає врахування унікальних особливостей кожного регіону, зокрема в умовах воєнного стану.

2) Переважанням ролі приватного капіталу в ключових галузях виробництва.

3) Потребою у створенні соціальної держави в Україні, що передбачає створення умов для гідного життя та вільного розвитку особистості.

4) Відставанням теорії управління регіонами від реальної практики економічних реформ в регіонах.

Зараз регіонах виникають ознаки використання командного, авторитарного стилю управління, суб'єктивізму та спрощеного підходу до складних соціально-економічних процесів. Загострені проблеми, які нагромадилися, вимагають нового принципового

підходу до управління, який включає в себе інші принципи, функції, методи та інструменти.

В Україні стають актуальними такі завдання щодо вдосконалення державного управління регіональним розвитком:

1) Підвищення ефективності публічного управління на основі впровадження таких інституційних стандартів регулювання цієї сфери, які притаманні розвиненим державам світу. Насамперед це стосується нових підходів до стратегування розвитку держави та її регіонів. Державна стратегія регіонального розвитку України має окреслювати стратегічні пріоритети розвитку якщо не для кожного регіону, то принаймні для їх окремих груп: прикордонних з ЄС, прикордонних з Росією та Білоруссю, приморських, центральних, тих, які постраждали від бойових дій тощо [1].

2) Розробка комплексу понять і аналітичного інструментарію, що відображає потребу в «новій регіоналізації країни», спрямованій на підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні. Це включає в себе створення типології регіонів, поняття «опорного регіону» та відповідних критеріїв, а також механізмів міжрегіональної взаємодії для забезпечення впливу ведучих регіонів на розвиток інших територій.

3) Покращення механізмів координації і синхронізації стратегій регіонального розвитку, стратегій розвитку муніципальних структур та державних галузевих стратегій для підвищення темпів зростання та ефективного використання бюджетних коштів.

4) Вдосконалення методів програмно-цільового управління регіональним розвитком, включаючи створення нового покоління державних цільових програм регіонального розвитку та комплексних програм розвитку на регіональному рівні.

5) Запровадження результатоорієнтованого бюджетування на різних рівнях державного, регіонального і муніципального управління, а також поліпшення міжбюджетних відносин.

6) Вдосконалення механізмів взаємодії між органами державної влади різних рівнів, органами місцевого самоврядування та підприємств.

7) Створення ефективних форм державної підтримки розвитку підприємств і розробка виробничих кластерів, сприяння державно-приватному партнерству.

8) Налагодження механізмів економічної підтримки Збройних Сил України [2].

Література:

1. Борщевський В.В., Василиця О.Б., Матвеев Є.Е. Публічне управління в умовах воєнного стану: інституційні трансформації, стратегічне планування та механізми розвитку. *Держава та регіони. Серія : Публічне управління і адміністрування*. 2022. № 2 (76). С. 30–35.

2. Громадська мережа публічного права та адміністрації.
URL: <https://uplan.org.ua/>